

การฝึกซ้อมเปียโนเพื่อการแสดงเดี่ยวในบทเพลงของ

โยฮันน์ เซบาสเตียน บาค: เปรลูดแอนด์ฟิวก์ในบันไดเสียงดีเมเจอร์ หมายเลข 874
ลูทวิก ฟาน เบโทเฟน: โซนาตา หมายเลข 1 ลำดับที่ 27 ในบันไดเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ และ
โคลด เดอบุสซี: เอทูดหมายเลข 1 ในบันไดเสียงซีเมเจอร์

PRACTICE PROCEDURES FOR PIANO PERFORMANCE IN

J.S. BACH: PRELUDE AND FUGUE IN D MAJOR BWV 874,

L.V. BEETHOVEN: PIANO SONATA OP.27 NO.1 IN E♭ MAJOR, AND

CLAUDE DEBUSSY: ETUDE NO.1 IN C MAJOR

จินตนา พิสุทธิเสรีวงศ์¹ และ เด่น อยู่ประเสริฐ²

¹ คุรียกศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต, E-mail: maria.jintana@gmail.com

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต, E-mail: denny.euprasert@gmail.com

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษามบทเพลง เปรลูดแอนด์ฟิวก์ในบันไดเสียงดีเมเจอร์หมายเลข 874 ประพันธ์โดยโยฮันน์ เซบาสเตียน บาค โซนาตาหมายเลข 1 ลำดับที่ 27 ในบันไดเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ประพันธ์โดยลูทวิก ฟาน เบโทเฟน และ เอทูดหมายเลข 1 ในบันไดเสียงซีเมเจอร์ ประพันธ์โดยโคลด เดอบุสซี เพื่อสร้างแบบฝึกหัดและหาวิธีการฝึกซ้อมที่เหมาะสมกับผู้วิจัย โดยการนำท่อนเพลงที่มีเทคนิคสำคัญ และท่อนที่ต้องการการฝึกซ้อมมากเป็นพิเศษจากบทเพลงมาดัดแปลงเป็นแบบฝึกหัด เพื่อให้สามารถบรรเลงได้อย่างเหมาะสม จากผลการศึกษาพบว่าผู้วิจัยสามารถบรรเลงบทเพลงดังกล่าวได้ดีขึ้นจากการฝึกซ้อมแบบฝึกหัดที่นำมาจากท่อนเพลง โดยที่ผู้บรรเลงได้ทำการวิเคราะห์บทเพลงเพื่อเลือกใช้เฉพาะท่อนเพลงที่ต้องการ ได้แก่ท่อนที่พบว่ามีปัญหาขณะบรรเลงบ่อยครั้ง ท่อนที่มีเทคนิคการใช้นิ้วซับซ้อนและต้องการเวลาในการซ้อมมาก และท่อนที่มีความยาวต่อเนื่องทั้งแบบไล่บันไดเสียง อาร์เปโจ และแบบห่วงทำนอง (sequence) นำมาทำการแปรจังหวะ แบ่งประโยคซ้อม และซ้อมซ้ำๆ เพื่อให้บรรเลงได้คล่องขึ้น การเลือกใช้นิ้วที่เหมาะสมกับท่อนนั้นๆ โดยใช้ความรู้พื้นฐานจากการฝึกซ้อมการไล่บันไดเสียง และอาร์เปโจเป็นสิ่งจำเป็น รวมไปถึงการซ้อมที่ละมือ การซ้อมกับเครื่องจับจังหวะ การซ้อมรายละเอียดความเข้มเสียงหรือลักษณะเสียง การฝึกซ้อมแบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยได้นำมาจากท่อนเพลงโดยตรง ช่วยให้สามารถแก้ปัญหาในการบรรเลงและใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบฝึกหัดเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในบทเพลงได้ทันที ทั้งยังสามารถใช้ทดแทนการฝึกซ้อมพื้นฐานอันได้แก่ การไล่บันไดเสียงและอาร์เปโจ 12 บันไดเสียงทั้งเมเจอร์และไมเนอร์

คำสำคัญ: แบบฝึกหัดการแปรจังหวะที่นำมาจากท่อนเพลงที่เลือกใช้, การแปรจังหวะ, การเลือกใช้นิ้ว, การแบ่งประโยคสำหรับการฝึกซ้อม, วิธีการซ้อมเปียโน

ABSTRACT

This Thesis focused on piano practicing which aimed to give a piano recital. The procedures of practicing will be focused on creating exercises and method of practicing which has been adapted from 3 pieces in order to have a success recital with good techniques. The result of the studies informed that practicing only difficult phrases adapted from music directly could help performer create better techniques and better performance. Piano practicing procedures will focus on of 3 piano pieces which are *Prelude and Fugue in D Major BWV 874* composed by J.S. Bach, *Piano Sonata Op.27 No.1* composed by L.V. Beethoven and *Etude No.1 in C Major* composed by Claude Debussy. Music analyzing procedures will focus on looking for important phrases which have difficult techniques such as long phrase with sequences scales and arpeggios, borrowing fingers, choosing fingers used in music properly, articulation and dynamic changing rapidly and etc., then dividing into phrases, identify fingers, and practicing separately phrase by phrase repeatedly. Using metronome while doing rhythmic variation in difficult phrases, together with practicing articulation and dynamics. Writing finger numbers, phrase marks, and note down all details of what is needed to be practice in music, could help memorize and develop all techniques day by day. Fundamental techniques, scales and arpeggios practicing in routine practice in Major and Minor keys, are main idea help adapting those exercises.

Keywords: exercises adapted from 3 pieces , rhythmic variation, phrasing, fingering, practice procedures

1. บทนำ

การฝึกซ้อมเปียโนคลาสสิกในระดับมหาวิทยาลัยหรือเทียบเท่า การวิเคราะห์บทเพลงและหาวิธีการซ้อมเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ต้องใช้เวลาในการศึกษาและสะสมประสบการณ์เพื่อให้สามารถแสดงเดี่ยวได้อย่างไพเราะและมั่นใจ จากการที่ผู้วิจัยได้ฝึกซ้อมและแสดงเดี่ยวเปียโนในขณะที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท ผู้วิจัยเห็นว่าการแสดงแต่ละครั้งต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมทักษะเพื่อให้การบรรเลงเพลงได้ผลลัพธ์ที่ดี การซ้อมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ต้องวางแผนจัดการ ทั้งในเรื่องเวลาและทักษะ ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และการจัดการเวลาในการฝึกซ้อมเสมอ รวมไปถึงการคำนึงถึงแบบฝึกหัดที่ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการเตรียมความพร้อมของร่างกาย

บทเพลงที่ใช้ในการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยนำมาจากการแสดงของตนจำนวน 3 เพลงจากการแสดงทั้งหมด 5 เพลง ได้แก่ *เพรลูดแอนด์ฟิวก์* ในบันไดเสียงดีเมเจอร์ หมายเลข 874 ประพันธ์โดยโยฮันน์ บาค *โซนาตา* หมายเลข 1 ลำดับที่ 27 ในบันไดเสียงอีแฟล็ตดีเมเจอร์ ประพันธ์โดย ลุดวิก เบโทเฟิน และ *เอตูด* หมายเลข 1 ในบันไดเสียงซีเมเจอร์ ประพันธ์โดย โคลด เดอบุสซี ผู้วิจัยนำความรู้ในการซ้อมที่ได้รับคำแนะนำวิธีการฝึกซ้อมมาจากอาจารย์ประจำวิชาเปียโนของผู้วิจัยตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาปริญญาโทและในขณะที่ศึกษาอยู่ร่วมกับการค้นคว้าจากการอ่านหนังสือ วารสารดนตรี รวมไปถึงงานวิจัยหลายฉบับ เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกซ้อมเปียโน โดยปรับเปลี่ยนให้ตรงกับความต้องการของผู้วิจัย

สำหรับการฝึกซ้อมของนักเปียโน หรือนักศึกษาวิชาเปียโน ผู้ฝึกซ้อมสามารถหาแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับตนเองมาใช้พัฒนาความสามารถ หรือจะฝึกซ้อมเทคนิคโดยการไล่บันไดเสียงและอาร์เปจโจ ซึ่งเป็นกรฝึกซ้อมเทคนิคพื้นฐาน โดยใส่รายละเอียดที่ต้องการฝึก เช่นการควบคุมความเข้มเสียง ขณะซ้อมสองมือพร้อมกัน การซ้อมให้ได้

ความเรียบเท่ากันหรือต่างกันแล้วแต่วัตถุประสงค์ในการฝึกซ้อม ฝึกการใช้เทคนิคเพื่อการควบคุมลักษณะเสียงเป็นต้น การฝึกแบบฝึกหัดเหล่านี้เป็นการช่วยให้นักเปียโนมีเทคนิคการเล่นที่ดีขึ้น สามารถช่วยให้การเล่นเปียโนในบทเพลงที่ยากได้ง่ายขึ้น (ปานใจ จุฬารัตน์, 2557, น. 1526-7)

นอยเฮาส์ได้กล่าวไว้ในหนังสือ *ศิลปะการบรรเลงเปียโน (The Art of Piano Playing)* ว่าการบรรเลงบทเพลงเปียโน ไม่ได้เป็นแค่การเล่นออกมาเท่านั้น การจะบรรเลงบทเพลงบทหนึ่ง นักเปียโนต้องสามารถบอกเล่าความคิดของผู้ประพันธ์ และบรรเลงให้ตรงกับตามวัตถุประสงค์ในการประพันธ์ให้มากที่สุด นักเปียโนจึงควรศึกษาบทเพลงทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และเทคนิคการบรรเลง การซ้อมการไล่บันไดเสียงและอาร์เปโจเพียงอย่างเดียวหลายสิกรอบไม่อาจทำให้บรรเลงบทเพลงได้อย่างละเอียด หรือไม่อาจเข้าใจบทเพลงที่บรรเลงได้ หากไม่ศึกษาบทเพลงควบคู่ไปด้วย หากต้องการซ้อมเทคนิคพื้นฐาน การไล่บันไดเสียงและอาร์เปโจ หรือการฝึกแบบฝึกหัด ควรต้องมีเป้าหมายในการซ้อมว่าต้องการซ้อมอะไร และซ้อมเพื่อมุ่งเน้นในสิ่งที่ต้องการเพียงอย่างเดียว จึงจะเกิดประโยชน์ หรือช่วยพัฒนาเทคนิคได้ (Neuhaus, 1993, pp. 11)

จากบทความวิจัยของชูกอฟแสดงให้เห็นว่าการแบ่งเวลาในการซ้อมโดยให้สัดส่วนเวลาในการซ้อมบทเพลงมากที่สุด การฝึกเทคนิคใช้เวลาน้อยลงมาตามลำดับ ซึ่งการฝึกเทคนิคนั้นหมายความว่าเตรียมความพร้อมได้แก่ การฝึกซ้อมการไล่บันไดเสียง อาร์เปโจ และแบบฝึกหัดสำหรับการเตรียมนิ้วมือให้พร้อมก่อนซ้อมบทเพลง รวมไปถึงการฝึกเทคนิคและเอซุคหรือบทเพลงที่เป็นแบบฝึกหัด การนำแบบฝึกหัดมาปรับใช้ซ้อมให้ตรงตามปัญหาที่พบในบทเพลงหรือปรับใช้เพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เช่น เมื่อพบท่อนที่ต้องไล่บันไดเสียง แต่เกิดพบปัญหาการใช้นิ้ว สามารถแก้ไขโดยการนำแบบฝึกหัดการไล่บันไดเสียงนั้นๆ มาปรับเปลี่ยนวิธีใช้นิ้วให้ได้ตามในบทเพลง การนำรูปแบบนิ้วที่พบในบทเพลงมาซ้อมแทนการไล่บันไดเสียงก่อนการซ้อมบทเพลง วิธีนี้ช่วยทำให้ผู้เล่นคุ้นเคยกับการใช้นิ้วแต่ละรูปแบบได้เร็วขึ้น และช่วยลดเวลาในการซ้อมบทเพลงได้ (Zhukov, 2009, pp. 6-7)

วิธีการฝึกซ้อมโดยการนำท่อนที่ยากในบทเพลงมาเล่นซ้ำหลายรอบจนเล่นได้ดีตามที่ชูกอฟได้กล่าวถึง เป็นการซ้อมที่ได้ผลได้อย่างชัดเจน ทำได้โดยการแบ่งท่อนเพลงที่มีหลายหน้าให้กลายเป็นท่อนสั้นๆ และซ้อมท่อนนั้นๆ ให้กระชับได้ใจความ แต่กระบวนการณ์นี้ต้องผ่านการวิเคราะห์บทเพลงเพื่อหาท่อนที่ยากก่อน (Zhukov, 2009) เช่นเดียวกันกับบทความวิชาการ *หลักสำคัญสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด* เขียนโดยอภิชัย เลี่ยมทองในวารสารดนตรีรังสิต ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการซ้อมดนตรีไว้ทั้งหมด 10 หัวข้อ โดยมีความหมายตรงกับงานวิจัยของชูกอฟในหัวข้อที่ 3 การนำช่วงที่ยากของบทเพลงออกมาซ้อมเฉพาะจุด และหัวข้อที่ 4 การแบ่งปัญหาที่พบออกเป็นปัญหาย่อย และแก้ไขทีละปัญหา (อภิชัย เลี่ยมทอง, 2555, น. 29-39)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อหาวิธีการฝึกซ้อมโดยการนำท่อนเพลงที่ยากมาทำการฝึกซ้อม
- 2.2 เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องเทคนิคการบรรเลงที่พบในระหว่างการฝึกซ้อม
- 2.3 เพื่อสร้างแบบฝึกหัดจากการวิเคราะห์ศึกษายากของบทเพลงและนำมาฝึกซ้อมให้เหมาะสมกับผู้วิจัย

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 บทเพลง *เพรลูดแอนด์ฟิวก์* ใน *บันไดเสียงค็ิมเมอร์* หมายเลข 874 เล่ม 2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลประวัติผู้ประพันธ์และรูปแบบดนตรีที่ปรากฏในบทประพันธ์ต่างๆ จากหนังสือ *วรรณกรรมเพลงเปียโน 1* เขียนโดยปานใจ จุฬาพันธ์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ *โปรเจกต์กูเตนเบิร์ก* เขียนโดยโฟเคิลและเทอร์รี่ (The Project Gutenberg EBook of Johann Sebastian Bach, Johann Nikolaus Forkel and Charles Sanford Terry) และวารสารดนตรีบทเพลงชุดเวลดเทมเพอคลาเวียร์ วิธีการบรรเลงและกระบวนแบบของเพรลูด เขียนโดยลาลิซา (Bach's Well-Tempered Clavier : Pedagogical Approaches and Different Styles of Prelude, Larissa Paggioli De Carvalho) หนังสือ *ดิอาร์ทออฟฟิวก์* เขียนโดยเคอร์แมน (The Art of Fugue, Kerman)

3.1.2 บทเพลง *เปียโนโซนาตา* ใน *บันไดเสียงอีแฟล็ตค็ิมเมอร์* หมายเลข 1 ลำดับที่ 27 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลประวัติผู้ประพันธ์และกระบวนแบบเปียโนโซนาตายุคคลาสสิกที่มีอิทธิพลต่อกระบวนแบบดนตรีของเบโทเฟน รวมไปถึงเทคนิคการบรรเลงเปียโน เรื่องจังหวะที่เหมาะสมและการใช้เพดัลจากวิทยานิพนธ์ เขียนโดยเดอริ คาริดิส และบลูมเบิร์ก (Dimitris Karydis, Chelsea Bloomberg) หนังสือ *เบโทเฟนโซนาตา* เขียนโดยโรเซน (Charles Rosen) และวารสารดนตรีเขียนโดยโรเซนบลูม (Pedaling the Piano: A Brief Survey from the Eighteenth Century to the Present, Rosenblum)

3.1.3 บทเพลง *เอทูด* หมายเลข 1 ใน *บันไดเสียงซีเมเจอร์ (Pour cinq doigts "D'après Monsieur Czerny")* ผู้วิจัยเก็บข้อมูลประวัติผู้ประพันธ์และกระบวนแบบการบรรเลงเปียโนสำเนียงฝรั่งเศส โดยเฉพาะแบบเดอบูซีและผลงานที่อิทธิพลต่อการประพันธ์เอทูดจากวิทยานิพนธ์เรื่องการแสดงเอทูดทั้ง 12 บทของเดอบูซี เขียนโดยเซย์ไฟรด์ (Seyfried) บทความจากวารสารบทวิจารณ์หนังสือเรื่องการขโมยจังหวะ โดยริชาร์ด ฮัดสัน (Richard Hudson) เขียนโดย บาดอน ฮัดสัน (Barton Hudson) และหนังสือชีวประวัติและวรรณกรรมเปียโนของเดอบูซีเขียนโดยซินเดอร์ (Synder)

3.2 การวิเคราะห์บทเพลงเพื่อการฝึกซ้อม

3.2.1. วิเคราะห์บทเพลงโดยใช้โน้ตจากสำนักพิมพ์ต่อไปนี้

3.2.1.1 เพลง *เพรลูดแอนด์ฟิวก์* ใน *บันไดเสียงค็ิมเมอร์* หมายเลข 874 เล่ม 2 สำนักพิมพ์บาเรนไรท์เทอร์รี่ เวอลาก (Bärenreiter-Verlag)

3.2.1.2 เพลง *เปียโนโซนาตา* หมายเลข 1 ลำดับที่ 27 ใน *บันไดเสียงอีแฟล็ตค็ิมเมอร์* สำนักพิมพ์โดเวอร์ (Dover Publications)

3.2.1.3 เพลง *เอทูด* หมายเลข 1 ใน *บันไดเสียงซีเมเจอร์* สำนักพิมพ์โดเวอร์

3.2.2 เลือกใช้นิ้วที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากประโยชน์จากบทเพลงที่ผู้วิจัยแบ่งวรรคตอนตามเห็นสมควร เพื่อหารูปแบบนิ้วและท่อนที่ยากที่ต้องการนำมาเป็นแบบฝึกหัดตั้งแนวคิดดังนี้

3.2.2.1 แนวคิดและวิธีการฝึกซ้อมบทเพลงทำนองสอดประสาน โดย คาร์ล ฟิลิป เอมมานูแอล บาค (C.P.E. Bach)

3.2.2.2 เทคนิคการฝึกซ้อมเปียโนด้วยการทำการแปรจังหวะ (Variation Rhythm)

3.2.2.3 เทคนิคการฝึกซ้อมสำหรับรูปแบบการวางมือแบบ 5 นิ้ว

3.2.2.4 จดบันทึกนิ้ว แบ่งประโยค จดบันทึกท่อนที่นำมาแยกซ้อมเฉพาะเทคนิคชิ้นๆ และทำสัญลักษณ์สำหรับการซ้อมในครั้งต่อมา

3.2.3 วิเคราะห์หากระบวนแบบตามแต่ละนักประพันธ์

3.2.3.1 กระบวนแบบการบรรเลงบทเพลงสำหรับคีย์บอร์ดในยุคบาโรก ได้แก่ บทเพลงที่มีการใช้ทำนองสอดประสาน บทเพลงต้นรำ การฝึกซ้อมที่ละแนวเสียง การฝึกซ้อมการขอยืมนิ้ว การฝึกซ้อมลักษณะเสียง การฝึกซ้อมความเข้มเสียง และการแบ่งประโยคซ้อม

3.2.3.2 กระบวนแบบเปียโนโซนาตาในยุคคลาสสิก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทเพลงของเบโทเฟน และเทคนิคพื้นฐานสำหรับการบรรเลงเปียโน ได้แก่ การฝึกการไต่บันไดเสียง คอร์ดแตก อาร์เปจ การฝึกการทำลักษณะเสียงและความเข้มเสียง การซ้อมกับเครื่องจับจังหวะ

3.2.3.3 กระบวนแบบและวิธีการบรรเลงเทคนิคเปียโนฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนแบบการบรรเลงเปียโนของเดอบุสซี การยกข้อมือสูง การควบคุมโทนเสียง การใช้นิ้วทั้ง 5 ด้วยปลายนิ้ว การเล่นคอร์ดแตก และการไต่บันไดเสียงโดยใช้ลักษณะเสียงต่างๆ ที่มีอยู่ในบทเพลง

3.2.4 ทดลองปฏิบัติกับบทเพลงจริง

3.3 นำเสนอผลการวิเคราะห์

3.3.1 หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษา และทำการฝึกซ้อม ระหว่างการศึกษาปริญญาโทที่วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยได้ทำการแสดงบทเพลงดังกล่าวโดยการจัดการแสดงเดี่ยว Graduate Piano Recital เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2561

3.3.2 จัดทำวิทยานิพนธ์หลังจากการแสดง ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกการฝึกซ้อม

4. ผลการวิจัย

4.1 บทเพลง เพรลูดแอนด์ฟวก์ในบันไดเสียงดีเมเจอร์ หมายเลข 874 เล่ม 2

1) จังหวะ

ในเปรลูด การซ้อมจังหวะให้แม่นยำและการแบ่งออกเป็นจังหวะย่อยและละเอียด จะช่วยให้ฝึกซ้อมได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยนำจังหวะผสมระหว่าง 4/4 และ 12/8 มาทำให้เท่ากัน ผู้วิจัยเริ่มซ้อมโดยใช้จังหวะ 12/8 โดยนับ QUERR เท่ากับ Q. และห้องที่เป็นอัตราจังหวะธรรมดา ให้ Q มีค่าความยาวเท่ากับ Q. ระหว่างการฝึกซ้อม ในอีกทางหนึ่ง $Q. = Q$ ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องกำหนดจังหวะ เท่ากับการนับ 4/4 โดยกำหนดให้โน้ต $Q = 60$ หรือในเพลงนี้ $Q. = 60$

ตัวอย่าง 4.1 เพรลูด ห้องที่ 1-6 แสดงถึงการนับจังหวะแบบธรรมดา (Simple Time)

สำหรับ *พิวก์* การฝึกซ้อมซ้ำทีละประโยคโดยใช้เครื่องจับจังหวะ ช่วยให้สามารถจดจำและบรรเลงได้คล่อง
เร็วขึ้นกว่าการซ้อมโดยไม่มีกำหนดความเร็ว

2) การฝึกซ้อมนิ้วและแนวทางการเลือกใช้นิ้ว

การเลือกใช้นิ้วมีความจำเป็นต่อการซ้อมท่อนยาก ผู้วิจัยได้เขียนนิ้วที่จะใช้โดยละเอียดเพื่อนำมาทำการ
ซ้อมประโยคที่มีความยาวต่อเนื่อง และประโยคนำเสนอทั้งทำนองหลักที่ถูกเสนอทีละแนวและหลายแนวพร้อมกัน
ต้องมีการจดบันทึกอย่างละเอียดเนื่องจากบางท่อนมีการข้อมิมนิ้วอยู่บ่อยครั้ง

ตัวอย่าง 4.2 *พิวก์* ห้องที่ 1-10 แสดงทำนองหลักและการเลือกใช้นิ้วในท่อนแรกของบทเพลง

FUGA V.

J.S.Bach

การฝึกซ้อมโดยใช้นิ้วตามที่จดบันทึกทุกครั้งและแบ่งซ้อมเป็นท่อนสั้นๆ จะช่วยให้จำนิ้วได้ง่ายขึ้นและช่วยลดภาระในการฝึกซ้อม ทำให้บรรเลงบทเพลงได้โดยง่าย และสามารถใส่ลักษณะของเสียงและความเข้มเสียงในขณะฝึกซ้อมเป็นท่อนสั้นๆ ได้

3) การแก้ปัญหาการเล่น ไม่เรียบ

สำหรับท่อนที่มีความซับซ้อนในการเลือกใช้นิ้ว ได้แก่ ประโยคที่มีความยาวต่อเนื่อง มีความเร็วเป็นพิเศษ ท่อนที่ลักษณะเสียงมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง รวมไปถึงท่อนที่เป็นลักษณะห้วงทำนอง (sequence) การได้บันไดเสียงที่มีความต่อเนื่อง ผู้วิจัยใช้การแปรจังหวะ (variation rhythm) หลากรูปแบบ ทำเป็นแบบฝึกหัดสำหรับซ้อมก่อนการซ้อมบทเพลง ทั้งนี้ การฝึกซ้อมต้องรวมไปถึงการทำความเข้มเสียงและลักษณะเสียงด้วย วิธีการนี้ช่วยให้สามารถบรรเลงแต่ละท่อนได้เรียบขึ้น ได้ยินจังหวะชัดเจนมากขึ้น และความคุมการถ่ายเทน้ำหนักนิ้วได้ง่ายขึ้น

4.2 บทเพลง เปียโนโซนาตาในบันไดเสียงอีแฟลัตเมเจอร์ ลำดับที่ 27 หมายเลข 1

1) การซ้อมการไล่บันไดเสียงและอาร์เปจ

ประโยคเพลงส่วนมากเป็นการไล่บันไดเสียง อาร์เปจ คอร์ดแตก และคอร์ดแท่ง ที่เป็นลักษณะห้วงทำนองที่มีความต่อเนื่อง มักจะมีการใช้นิ้วต่างกันขึ้นอยู่กับรูปแบบโน้ตและเลือกใช้นิ้ว ท่อนที่เป็นลักษณะเมเจอร์และไมเนอร์ หรือท่อนที่มีการ จะมีการใช้นิ้วต่างกัน เครื่องหมาย # หรือเครื่องหมาย b มีผลต่อการเลือกใช้นิ้วการซ้อมการไล่บันไดเสียง 4 ช่วงคู่แปด (4 octaves) ในบันไดเสียงหลักที่พบในบทเพลง เช่น บันไดเสียงโทนิค โดมินันท์ ซับ โดมินันท์ และ กุญแจเสียงไมเนอร์ร่วม (relative minor) ทั้งฮาร์โมนิกและเมโลดิก ช่วยให้สามารถเลือกใช้นิ้วได้ง่ายขึ้น และบรรเลงได้เรียบขึ้น และการนำท่อนที่เป็นห้วงทำนองต่อเนื่องมาทำเป็นแบบฝึกหัดคล้ายการฝึกซ้อมการไล่บันไดเสียง จึงทำให้ง่ายต่อการซ้อม เช่นเดียวกัน

2) การแบ่งประโยคสำหรับการซ้อม

สำหรับท่อนเพลงที่มีความยาวต่อเนื่อง ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นประโยคย่อยตามลักษณะกลุ่มโน้ต แต่ละท่อนสามารถนำมาปรับใช้เป็นแบบฝึกหัดสำหรับการฝึกซ้อมเทคนิคมาทำเป็นแบบฝึกหัด โดยเพิ่มเทคนิคที่ต้องการได้แก่ การทำลักษณะเสียงสตักคาโต (staccato) และสตักคาติสซิโม (Staccatissimo) การทำความเข้มของเสียง มีการแบ่งประโยคโดยการวิเคราะห์ตามคอร์ด และทำนองหลัก รวมไปถึงการซ้อมประโยคที่ประกอบด้วยโน้ตระดับ เพื่อทำการแปรจังหวะ หรือจัดกลุ่มโน้ตสำหรับการซ้อม

3) การแปรจังหวะ (variation rhythmic)

การแปรจังหวะสามารถช่วยให้ประโยคแต่ละประโยคเรียบลื่นขึ้น ช่วยการจำนิ้ว จำคอร์ด และคู่เสียงของแต่ละกลุ่มได้ นอกจากการเล่นได้ง่ายขึ้น ยังสามารถนำมาใช้แก้ไขเรื่องความแม่นยำของย้ายที่มีอับพลันขณะบรรเลง แนวคิดการแปรจังหวะนี้สามารถนำมาใช้ได้กับการซ้อมเป็นกลุ่มโน้ต ได้เช่นกัน

ตัวอย่าง 4.3 เปียโนโซนาตา ท่อน Allegro ห้องที่ 37-44 แสดงการแบ่งประโยคเพื่อทำการแปรจังหวะ

I

II

III

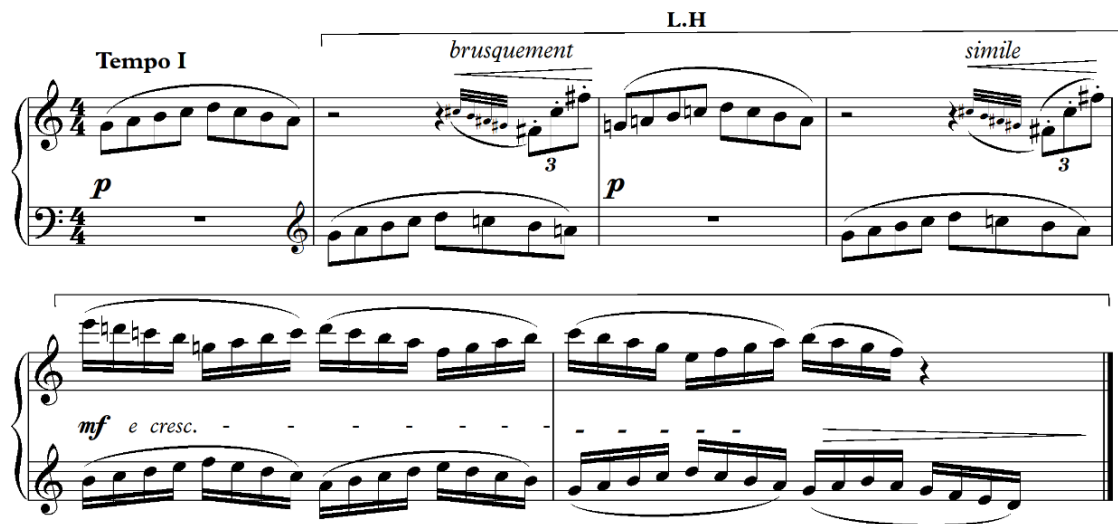
4.3 บทเพลง เอทูด ในบันไดเสียงซีเมเจอร์ หมายเลข 1 “คัทเพร เมอซิเออ เซอร์นี”

1) การซ้อมการเคลื่อนไหวนิ้วทั้ง 5

บทเพลงนี้เน้นความอิสระของการใช้นิ้วทั้งห้า ทั้งในรูปแบบการไล่บันไดเสียงที่ใช้โน้ต 5 ตัว โดยไม่หมุนนิ้ว ทั้งการเล่นบนคีย์สีขาวทั้งหมดและสีดำทั้งหมดพร้อมกับการทำความเข้าใจเสียง การทำลักษณะของเสียงที่มี

ความสัมพันธ์กันระหว่างซ้ายและขวา การนำท่อนทำนองหลักของบทเพลงมาซ้อมให้เรียบ และเน้นการบรรเลงได้ ลักษณะเสียงแบบเปียโนฝรั่งเศสตามแนวคิดของเดอบุสซี ผู้วิจัยใช้การซ้อมที่ละมือ โดยใช้วิธีการบรรเลงด้วยการวางข้อมือสูง บรรเลงโดยใช้ปลายนิ้ว ไม่โยกข้อมือขึ้นลง เพื่อรักษาประโยชน์ให้มีความเข้มของเสียงที่เท่ากัน ควบคุมน้ำหนักนิ้วให้กดได้เสียงที่ค่อนข้างเท่ากัน และสามารถเพิ่มเติมน้ำหนักได้ตามที่เครื่องหมายกำหนดความเข้มของเสียงที่ได้รับไว้

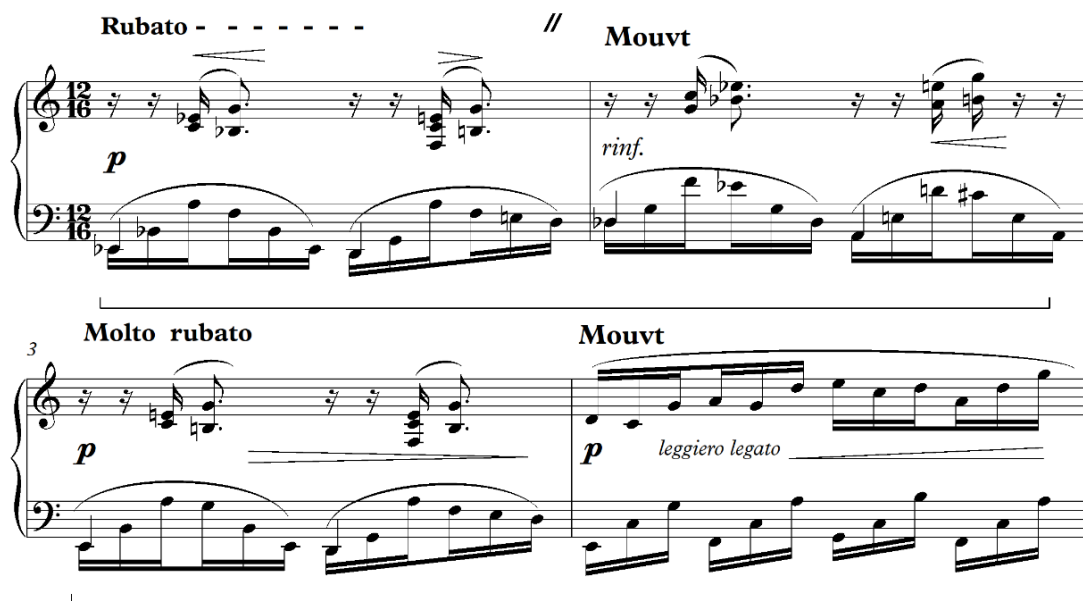
ตัวอย่าง 4.4 ห้องที่ 1-6 ทำนองหลักที่ใช้นิ้วทั้งห้าโดยไม่มีการหมุนนิ้วและต้องใช้การวางข้อมือสูง

2) การใช้โทนเสียงหลากหลาย

บทเพลงนี้ผู้วิจัยแบ่งท่อนเพลงสำหรับการซ้อมโดยพิจารณาจากท่อนเพลงที่มีรูปแบบโน้ตที่ต่างกัน มาแยกออกเป็นท่อนสั้นๆ เพื่อทำเป็นแบบฝึกหัดในการฝึกซ้อม เช่น ซ้อมท่อนที่มีความเร็วต่างกันหรือท่อนที่มีการขโมยจังหวะกับเครื่องจับจังหวะ โดยกำหนดความเร็วให้ต่างกันในแต่ละรอบที่ซ้อม และนำมาปรับใช้ในการซ้อมจริงทั้งเพลง ในบทเพลงนี้ แต่ละท่อนมีการใช้โทนเสียงที่หลากหลาย และมีจังหวะที่เปลี่ยนไปมาอยู่ตลอดเวลา ลักษณะของทำนองประสานมีการใช้คอร์ดแตก และการใช้คอร์ดแท่งในจังหวะชัด ทำนองหลักมีการเน้นเสียงที่อยู่ในจังหวะชัดอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งมีผลต่อการฝึกซ้อมโทนเสียง ผู้วิจัยจึงฝึกซ้อมโทนเสียงได้แก่ โทนเสียงที่ลอย ใช้ปลายนิ้วเพียงอย่างเดียว ไม่ขยับข้อมือเพื่อให้เสียงเรียบและเท่ากัน เสียงดังลั่นพลัน ฝึกซ้อมโดยการใช้น้ำหนักจากการโน้มตัวเข้า-ออก หรือเสียงดังและสตัดคาโต ใช้เพียงปลายนิ้วและการถ่วงน้ำหนักจากร่างกายเป็นต้น ผู้วิจัยเลือกเทคนิคที่เหมาะสมกับบทเพลงโดยวิเคราะห์การศึกษาจากวิทยานิพนธ์ และหนังสือที่ใช้อ้างอิง เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการประพันธ์ของเดอบุสซี

ตัวอย่าง 4.5 ห้องที่ 32-35 แสดงถึงการขโมยจังหวะ ความแตกต่างของจังหวะและความเข้มของเสียง

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าการฝึกซ้อมตามกระบวนการศึกษาในหัวข้อที่ 4 สามารถทำให้ผู้วิจัยสามารถบรรเลงบทเพลงและแก้ไขปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์ เพื่อหาวิธีการฝึกซ้อม โดยการนำท่อนเพลงที่ยากมาทำการฝึกซ้อม เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องเทคนิคการบรรเลงที่พบในระหว่างการฝึกซ้อม และเพื่อสร้างแบบฝึกหัดจากการวิเคราะห์ศึกษาบทเพลงและนำมาฝึกซ้อมให้เหมาะสมกับผู้วิจัย วิธีการฝึกซ้อมเปียโนของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความถนัด เรื่องที่สนใจ และวิธีการฝึกซ้อม การศึกษาบทเพลง 3 บทนี้ อาจพบวิธีการซ้อมอื่นๆ ที่สามารถฝึกซ้อมได้นอกจากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ แนวทางที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและทดลองมานี้ใช้ได้กับผู้วิจัย และตัวอย่างในบทความนี้เป็นเพียงบางตัวอย่างจากวิทยานิพนธ์ ที่ผู้วิจัยนำมาเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปศึกษาต่อ นำไปปรับใช้ร่วมกับหาความรู้จากวิธีการซ้อมที่ตนเองเข้าใจและสามารถฝึกฝนเองได้ควบคู่ไปกับการเรียนในห้องเรียนและอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- ปานใจ จุฬาพันธุ์. (2557). บทวิจารณ์หนังสือ *ศิลปะการบรรเลงเปียโน* โดย ไสน์ริค นอยเฮาส์. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal* 7, 2, 1524-1534.
- ภาวไล ต้นจันทร์พงศ์. (2012). การสร้างความมั่นใจสำหรับการแสดงเดี่ยว. *วารสารดนตรีรังสิต* 7, 1, 40-47.
- อภิชัย เลี่ยมทอง. (2012). หลักสำคัญสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด. *วารสารดนตรีรังสิต* 7, 1, 29-39.
- Hudson, Barton. (1996). Stolen Time: The History of Tempo Rubato. By Richard Hudson., *Performance Practice Review* 9, 2, 195-200.
- Neuhaus, Heinrich. (1993). *The Art of Piano Playing*. London: Kahn & Averill.
- Zhukov, Katie. (2009). Effective Practicing: A Research Perspective. *Australian Journal of Music Education* 1, 3-12.